

dats af 14de Mai 1751 for den kalkkreuzhise Stiftelse til Soro Akademie henlagte Bøndergods.

Allerede i det af Rigsdagsmanden for Holbek Amts 1ste Valgdistrict i forrige Samling indbragte Lovforslag, der foranledigede Loven af 8de April 1851, maa det antages, at det under nærværende Lovudkast omhandlede Bøndergods oprindeligt var indbefattet, men da det ved den af det i Sagen nedfattede Udvalg tilføjede Begrændsning, der indskrænkede Foranstaltningen til det under Domainebestyrelsen henlagte Bøndergods, udgif af Loven, blev der under Sagens 2den Behandling stillet det Undringsforslag, at det under Soro Akademie hørende Bøndergods skulde behandles efter Loven. Da imidlertid Kultusministeren, navnlig af Hensyn til de særegne Forhold ved det kalkkreuzhise Gods, udtalte sig for, at Sagen for Soro Akademies, Universitetets og Communitetets Bøndergods ordnedes ved en særlig Lov, som Bestyrelsen forpligtede sig til snarest muligt at fremlægge, blev dette Undringsforslag, under den saaledes begrundede Forudsætning, taget tilbage, hvorimod Regjeringen allerede i forrige Samling forelagde og nu har gjentaget det heromhandlede Lovforslag.

Udvalget kan nu ikke Andet end tiltræde de Ansøelser, som have bragt Regjeringen til at foreslaae, at Loven af 8de April 1851 ogsaa udstrækkes til det her omhandlede Bøndergods, der tilhører Stiftelser, som efter deres hele Stilling maae betragtes som Statsinstitutioner.

Forsaavidt man som en Indvending herimod har henvist til det Tab, hvorfors hlin Lov skulde udsætte Staten, maa formeentlig en Misforstaaelse ligge til Grund. Naar der nemlig fra Regjeringens Side under Forhandlingerne af den ommeldte Lov har været Tale om et saakaldt calculatorisk Tab, har derved aabenbart været sigtet til den Dpoffrelse, Staten allerede efter Resolutionen af 1ste Juli 1846 gjorde til de nærværende Fæstefamiliers Bedste, og hvilken ved Loven af 8de April 1851 er bleven noget udvidet, saaledes at den anslaaes til mellem $\frac{2}{5}$ og $\frac{1}{3}$ af Fæstestederne's Værdi, men vel at mærke efter den gangbare Priis paa Gaardene som Eiendomsgaarde (Folkes-

thingstidenden for forrige Aar, Spalte 5, 153). Det maa herved erindres, at Resolutionen af 1ste Juli 1846, ved hvilken den største Deel af dette saakaldte Tab allerede skal være begrundet, netop er foranlediget ved en Indstilling fra Stifternes Stændersforsamling om Indførelse af Arvefæste paa det tilbageblevne Kronsgods, hvorved Staten vilde kunne erholde en meget forøget Indtægt af dette, og at det af Motiverne til Resolutionen (Collegialtidenden for 1846 S. 524) fremgaaer, at den forøgede Indtægt, som Staten ved den omhandlede Foranstaltning, efter Fradrag for de Begunstigelser, som indrømmedes Fæstefamilierne, kunde gjøre Regning paa, var saastor, at den aldeles maatte overveie Muligheden af den eventuelle Gevinst ved en stigende Salgsværdi. Vel anslaaes nu de ved Loven af 8de April 1851 tilstaaede Begunstigelser ikke lidet højere end de under 1ste Juli 1846 indrømmede, men der er dog Intet, som kan vække Formodning om, at de ikke ville kunne tilstaaes uden aldeles at udslette den Indtægtsforøgelse, som naturligt maa fremkomme ved Afhændelse af Fæstegods til Selveiendom, naar denne slutter sig til en fremadskridende Udvikling blandt Bøndestanden, og hvis man, som Modargument mod Loven, vil lægge Vægt paa, at denne ikke aabner den Udsigt til en mulig stigende Afgift, som Fastsettelsen af en Arvefæsteafgift i Korn, maa det endvidere erindres, at Resolutionen af 1ste Juli 1846 regulerer Arvefæsteafgiften efter de planmæssige Fæsteafgifter, men at Loven af 8de April 1851 §§ 2 og 3 fordrer en ny og selvstændig Afgiftstaration af hvert Sted, samt at § 13 kan medføre en Afhændelse ved Auction, uden at den forrige Besidders Livsarvinger, saaledes som efter Resolution af 1ste Juli 1846, erholder nogensomhelst Andeel i Kjøbesummen.

Spørges dernæst, om der paa de enkelte heromhandlede Godser har fundet en saadan historisk Udvikling af Forholdene Sted, som kan afgive tilstrækkelig Grund til dertil at udstrække Loven af 8de April 1851, turde dette, i sin Almindelighed taget, ansees ubestrideligt. Næst i denne Henseende at hen-

vise til Kultusministerens Foredrag under